

‘Eğitim sistemimiz üretim kültürüne uzak’

■ **Istanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan**, eğitim sisteminde üretimin yeri ve öneminin artması gerektiğini vurguladı. Bahçivan, “Eğitim sistemimiz bütünsel olarak üretim kültürüne uzak. Orta öğretim kurumlarında ve fakültelede ‘üretim ekonomisi’ ve ‘üretim kültürü’ dersi yer almalı” dedi. Bahçivan, **İSO** Meclisi Eylül ayı toplantısında ayrıca “Toplumun değerler bütününe etkileyecek hukuk, medya, siyaset gibi diğer mecralarda da üretim kültürü teşvik edilmelidir. Bu bağlamda üretim kültürünü konu edinen bir sanayi müzesinin açılması, tematik sergilerin, kısa film yarışmaları gibi etkinliklerin tertiplenmesi gerekmektedir” önerilerinde bulundu.

DUYARILIK TALEP ETTİ

Uşak Üniversitesi’nden Prof. Dr. İskender Pala’nın konuk olduğu, üretim kültürünün tartışıldığı toplantıda Bahçivan, konuya duyarlılık talep etti. **İSO Başkanı**, dizilerde reel ekonomi ve üretim kültürüne dair iletilerin bulunmadığından da yakındı. **Erdal Bahçivan**, ilk 10 ekonomide yer almanın katma değerli, doğaya duyarlı bir üretim ekonomisine bağlı olduğuna değindi. Bahçivan, son dönemde gerileyen tüketici, reel sektör ve diğer sektör güven endekslerine de temas etti. Bu durumu siyasi, ekonomik konular ile teröre bağladı. ABD ve Çin odaklı konuların da endeksi aşağı çektiğini belirten **Erdal Bahçivan**, şöyle devam etti: “Kimi uluslararası ölçekli firmalar hakkında yayınlanan haberlerin yarattığı iflas kaygıları da finans alanında kısa süreli şoklara neden olarak, dolaylı yoldan global ekonomi ile ilgili güven sarsıcı etki yaratıyor.”

İmalat kötüye gidiyor

İmalat PMI Eylül'de 48.8'e gerileyerek sektörde daralmanın hızlandığına işaret etti. **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye ve İstanbul İmalat PMI anketlerinin Eylül 2015 ayı sonuçları açıklandı. **İstanbul Sanayi Odası** ve Markit'ten elde edilen son PMI anket verileri, Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarındaki

bozulmanın üçüncü çeyreğin son ayında hızlandığına işaret etti. İmalat üretimi Nisan ayından beri gözlenen en sert daralmayı yaşarken, yeni siparişlerdeki düşüş dokuzuncu aya ulaştı. Türk Lirasındaki değer kaybı girdi ve girdi fiyatlarının Eylül ayındaki artışı 2014 yılının Şubat ayından bu yana gözlenen

en yüksek artış oldu. Buna bağlı olarak nihai ürün fiyatları enflasyonu son 19 ayın en yüksek değerine ulaştı. Eylül anketinde ortaya çıkan olumlu gelişmeler arasında zayıflayan Türk Lirasının da etkisiyle yeni ihracat siparişlerindeki artışın hızlanmış olması ve istihdamdaki ılımlı artış bulunuyor. (İHA)

İmalat sektörünün faaliyet koşulları daha fazla kötüleşti

İmalat PMI Eylül'de 48,8'e gerileyerek sektörde daralmanın hızlandığına işaret etti

İstanbul Sanayi Odası Türkiye ve İstanbul İmalat PMI anketlerinin Eylül 2015 ayı sonuçları açıklandı. **İstanbul Sanayi Odası** ve Markit'ten elde edilen son PMI anket verileri, Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarındaki bozulmanın üçüncü çeyreğin son ayında hızlandığına işaret etti. İmalat üretimi Nisan ayından beri gözlenen en sert daralmayı yaşarken, yeni siparişlerdeki düşüş dokuzuncu aya ulaştı. Firmalar satın alma faaliyetlerini 2014 yılının Temmuz ayından beri görülen en sert hızda yavaşlattıkları gibi girdi stoklarını da zayıf piyasa koşullarından dolayı azaltmaya devam ettiler.

Türk Lirasındaki değer kaybı girdi fiyatları üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturmaya devam etti ve girdi fiyatlarının Eylül ayındaki artışı 2014 yılının Şubat ayından bu yana gözlenen en yüksek artış oldu. Buna bağlı olarak nihai ürün fiyatları enflasyonu son 19 ayın en yüksek değerine ulaştı. Eylül anketinde ortaya çıkan olumlu gelişmeler arasında zayıflayan Türk Lirasının da etkisiyle yeni ihracat siparişlerindeki artışın hızlanmış olması ve istihdamdaki ılımlı artış bulunuyor.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI), imalat sanayinin kaydettiği performansı sergilemek amacıyla tasarlanmış tek rakamlı, bileşik performans göstergesidir. Manşet gösterge; yeni siparişler, fabrika çıkışları, istihdam, tedarikçilerin teslim süresi ve satın alma stokları gibi göstergelerden elde edilmektedir. 50,0 değerinin üzerinde ölçülen tüm rakamlar sektörde genel anlamda iyileşmeye işaret etmektedir.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye PMI, Eylül'de eşik değer 50,0'ın altında kalarak Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarındaki bozulmanın devam ettiğini gösterdi. Ağustos ayında 49,3 olarak ölçülen PMI, Eylül'de 48,8'e geriledi. Böylelikle PMI, Nisan'dan bu yana karşılaşılan en düşük değerine inmiş oldu. Mayıs ve Temmuz aylarındaki kısa soluklu ve geçici toparlanmalar haricinde Türk imalat sektörünün 2015'in tamamında daraldığı görülüyor.

PMI'da kaydedilen düşüş, hem yeni siparişler, hem de imalat üretiminde önceki aya kıyasla daha sert gerçekleşen gerilemeden kaynaklandı. Temmuz ve Ağustos aylarında istikrarlı bir performans gösteren imalat üretimi son dönemde Nisan'dan beri görülen en sert daralmasını yaşadı. Türk imalatçılar tarafından alınan yeni işler Eylül'de üst üste dokuzuncu kez ve Haziran ayından bu yana en yüksek hızda düşüş gösterirken şirketler durgun piyasa koşullarına ve süregelen siyasal ve ekonomik belirsizliğe dikkat çekti. Türk imalatçıların yurtdışından aldığı yeni iş hacmi üst üste ikinci ayda da yükseldi. Firmalar, yurtdışından alınan yeni iş hacmindeki artışın 2014 yılının Nisan ayından beri ölçülen en yüksek artış olarak kayda geçmesinde Türk lirasındaki değer kaybının etkili olduğunu belirttiler.

'Dizilerde üretim kültürünü geliştirecek mesajlar yer almalı'

İSO Başkanı Bahçivan, "Toplumun geniş kesiminin izlediği dizilerde reel ekonomi ve üretim kültürüne dair mesajlar genelde yer almıyor. Masa başı, ofis tarzı bir iş kültürü işleniyor. Bu alanda üretim kültürünü geliştirecek yeni bir anlayış hakim olmalı" dedi. ■ **Haber 3'te**

'Dizilerde üretim kültürünü geliştirecek mesajlar yer almalı'

ISO Başkanı Bahçivan, "Toplumun geniş kesiminin izlediği dizilerde reel ekonomi ve üretim kültürüne dair mesajlar genelde yer almıyor. Masa başı, ofis tarzı bir iş kültürü işleniyor. Bu alanda üretim kültürünü geliştirecek yeni bir anlayış hakim olmalı" dedi.

Emre ERTÜRK

Istanbul Sanayi Odası (ISO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, Türkiye'nin sürdürülebilir bir üretim döngüsü yaratması gerektiğine dikkat çekerek "Eğitim sistemimiz bütünsel olarak üretim kültürüne uzak. Lise ve üniversitelerde 'üretim ekonomisi' ve 'üretim kültürü' dersi yer almalı" dedi.

Bahçivan: "Toplumun geniş kesiminin izlediği dizilerde reel ekonomi ve üretim kültürüne dair mesajlar genelde yer almıyor. Masa başı, ofis tarzı bir iş kültürü işleniyor. Bu alanda üretim kültürünü geliştirecek yeni bir anlayış hakim olmalı."

Bahçivan: "Tüketici, Reel Sektör ve diğer sektör güven endekslerinin düşüş göstermesinde gerek küresel atmosferin, gerekse yurt içinde yaşanan siyasi, ekonomik gelişmelerin ve lanetlediğimiz terörün payı olduğunu düşünüyorum."

Istanbul Sanayi Odası (ISO) Meclisi Eylül ayı olağan toplantısı, Erozyona Uğrayan Üretim Kültürü ile Kültür ve Sanat Hayatımızın Dünü, Bugünü ve Geleceği" ana gündemi ile gerçekleştirildi. **ISO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**'ın açılış konuşmasını

yaptığı toplantıya Uşak Üniversitesi'nden Prof. Dr. İskender Pala konuk olarak katıldı.

ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, Türkiye'nin dünyanın ilk 10 ekonomisi arasında yer alması için yüksek katma değerli, ileri teknolojiye dayalı, çevreye duyarlı, sürdürülebilir bir üretim ekonomisi döngüsünü yaratması gerektiğini vurgulayarak "Ekonomide böyle bir dönüşümün gerçekleştirilmesi için üzerinde ilk telafi edilmesi gereken şey; Türki-

ye'deki üretim kültürünün zayıflığıdır. Lise ve üniversitelerde "üretim ekonomisi ve üretim kültürü" dersi yer almalı. Toplumun geniş kesimi tarafından izlenen dizilerde de üretim kültürünü geliştirecek yeni bir anlayış hakim olmalı" şeklinde konuştu.

Bahçivan konuşmasında, son dönemde negatif seyir gösteren Tüketici, Reel Sektör ve diğer sektör güven endekslerine de dikkat çekerek, "Ekonomiye olan güvenin son aylarda düşüş göstermesinde

gerek küresel atmosferin, gerekse yurt içinde yaşanan siyasi, ekonomik gelişmelerin ve lanetlediğimiz terörün payı olduğunu düşünüyorum" dedi.

ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, güven endekslerinin ancak kriz döneminde rastlanan düşük seviyelerde olmasının, son dönemlerde gerek küresel ekonominin, gerekse yurt içindeki gelişmelerin ekonomiye olan güveni nasıl zedelediğini ortaya koyduğunu söyledi. Bahçivan, "Güven endekslerindeki düşüşte, ABD ve Çin kaynaklı gelişmeler ve gelişmekte olan ülkelere ilişkin risk algısında süregelen yükseliş de etkili oldu. Türkiye'nin de dahil olduğu gelişmekte olan ülkelerin önümüzdeki yıllarda daha yavaş büyümesi bekleniyor. Son günlerde bazı uluslararası ölçekli firmalar hakkında yayınlanan haberlerin yarattığı iflas endişeleri de, finans piyasalarında 'kısa süreli şoklara yol açarak, dolaylı yoldan da olsa küresel ekonomiye ilişkin güven sarsıcı etki yaratıyor" dedi.

Dizilerde masa başı iş kültürü işleniyor

Üretim kültürünün bütün dünyada büyük bir erozyon yaşamaya başladığına değinen Bahçivan, Türkiye ekonomisinin de üretim-

den git gid uzaklaştığını, son otuz yılda gelişen bencil bireyci eğilimde kısa yoldan yüksek miktarda para kazanmanın revaçta olduğunu dile getirdi. Eğitim sisteminin de bütünsel olarak üretim kültürüne uzak olduğunu vurgulayan Bahçivan, şu önerilerde bulundu: "Bu alanda temel sorun özette; eğitimin, üretime katılmanın değil, üretimden kaçmanın bir yoluna dönüşmüş olmasıdır.

Lise ve üniversitelerde "üretim ekonomisi ve üretim kültürü" dersinin yer alması gerekiyor. Toplumun değerler bütününe etkileyecek hukuk, medya, siyaset gibi diğer mecralarda da üretim kültürü teşvik edilmelidir. Bu bağlamda üretim kültürünü konu eden bir sanayi müzesinin kurulması, tematik sergilerin, kısa film yarışmaları gibi etkinliklerin düzenlenmesi gerekmektedir. Günümüzde diziler yoluyla iletilen mesajlar çok etkili olmaktadır. Toplumun geniş kesimi tarafından izlenen dizilerde reel ekonomi, reel üretim, üretim kültürüne dair mesajlar genelde yer almamaktadır. Masa başı, ofis tarzı bir iş kültürü diziler yoluyla işlenmektedir. Bu alanda üretimi ve üretim kültürünü geliştirecek yeni bir anlayışın hakim kılınması gerektiğine inanıyoruz."

Bahçivan: Dizilerde üretim kültürü mesajları bulunsun

İSTANBUL (İHA) - **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, Türkiye'nin sürdürülebilir bir üretim döngüsü yaratması gerektiğine dikkat çekerek "Eğitim sistemimiz bütünsel olarak üretim kültürüne uzak. Lise ve üniversitelerde 'üretim ekonomisi' ve 'üretim kültürü' dersi yer almalı" dedi.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Meclisi Eylül ayı olağan toplantısı, 'Erozyona Uğrayan Üretim Kültürü ile Kültür ve Sanat Hayatımızın Dünü, Bugünü ve Geleceği' ana gündemi ile gerçekleştirildi. **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**'ın açılış konuşmasını yaptığı toplantıya Uşak Üniversitesi'nden Prof. Dr. İskender Pala konuk olarak katıldı.

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, Türkiye'nin dünyanın ilk 10 ekonomisi arasında yer alması için yüksek katma değerli, ileri teknolojiye dayalı, çevreye duyarlı, sürdürülebilir bir üretim ekonomisi döngüsünü yaratması gerektiğini vurgulayarak "Ekonomide böyle bir dönüşümün gerçekleştirilmesi için üzerinde ilk telafi edilmesi gereken şey; Türkiye'deki üretim kültürünün zayıflığıdır. Lise ve üniversitelerde "üretim ekonomisi ve üretim kültürü" dersi yer almalı. Toplumun geniş kesimi tarafından izlenen dizilerde de üretim kültürünü geliştirecek yeni bir anlayış hakim olmalı" diye konuştu.

Bahçivan konuşmasında, son dönemde negatif seyir gösteren Tüketici, Reel Sektör ve diğer sektör güven endekslerine de dikkat çekerek, "Ekonomiye olan güvenin son aylarda düşüş göstermesinde gerek küresel atmosferin, gerekse yurt içinde yaşanan siyasi, ekonomik gelişmelerin ve lanetlediğimiz terörün payı olduğunu düşünüyoruz" dedi.

KÜRESEL ATMOSFER VE TERÖR NEDENİYLE GÜVEN KAYBI

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, güven endekslerinin ancak kriz döneminde rastlanan düşük seviyelerde olmasının, son dönemlerde gerek küresel ekonominin, gerekse yurt içindeki gelişmelerin ekonomiye olan güveni nasıl zedelediğini ortaya koyduğunu söyledi.

Bahçivan, "Güven endekslerindeki düşüşte, ABD ve Çin kaynaklı gelişmeler ve gelişmekte olan ülkelere ilişkin risk algısında süregelen yükseliş de etkili oldu. Türkiye'nin de dahil olduğu gelişmekte olan ülkelerin önümüzdeki yıllarda daha yavaş büyümesi bekleniyor.

Son günlerde bazı uluslararası ölçekli firmalar hakkında yayınlanan haberlerin yarattığı iflas endişeleri de, finans piyasalarında kısa süreli şoklara yol açarak, dolaylı yoldan da olsa küresel ekonomiye ilişkin güven sarsıcı etki yaratıyor" ifadelerini kullandı.

İMALAT EYLÜL'DE DİBE VURDU

İSTANBUL Sanayi Odası Türkiye ve İstanbul İmalat PMI anketlerinin Eylül 2015 ayı sonuçları açıklandı. **İstanbul Sanayi Odası** ve Markit'ten elde edilen son PMI anket verileri, Türk imalat sektörünün faaliyet şartlarındaki bozulmanın üçüncü çeyreğin son ayında hızlandığına işaret etti. İmalat üretimi Nisan ayından beri gözlenen en sert daralmayı yaşarken, yeni siparişlerdeki düşüş dokuzuncu aya ulaştı.

Firmalar satın alma faaliyetlerini 2014 yılının Temmuz ayından beri görülen en sert hızda yavaşlattıkları gibi girdi stoklarını da zayıf piyasa şartlarından dolayı azaltmaya devam ettiler. Türk Lirasındaki değer kaybı girdi fiyatları üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturmaya de-

vam etti ve girdi fiyatlarının Eylül ayındaki artışı 2014 yılının Şubat ayından bu yana gözlenen en yüksek artış oldu. Buna bağlı olarak nihai ürün fiyatları enflasyonu son 19 ayın en yüksek değerine ulaştı. Eylül anketinde ortaya çıkan olumlu gelişmeler arasında zayıflayan Türk Lirasının da etkisiyle yeni ihracat siparişlerindeki artışın hızlanmış olması ve istihdamdaki ılımlı artış bulunuyor.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI), imalat sanayinin kaydettiği performansı sergilemek amacıyla tasarlanmış tek rakamlı, bileşik performans göstergesidir. Manşet gösterge; yeni siparişler, fabrika çıkışları, istihdam, tedarik-

çilerin teslim süresi ve satın alma stokları gibi göstergelerden elde edilmektedir. 50,0 değerinin üzerinde ölçülen tüm rakamlar sektörde genel anlamda iyileşmeye işaret etmektedir.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye PMI, Eylül'de eşik değer 50,0'ın altında kalarak Türk imalat sektörünün faaliyet şartlarındaki bozulmanın devam ettiğini gösterdi. Ağustos ayında 49,3 olarak ölçülen PMI, Eylül'de 48,8'e geriledi. Böylelikle PMI, Nisan'dan bu yana karşılaşılan en düşük değerine inmiş oldu. Mayıs ve Temmuz aylarındaki kısa soluklu ve geçici toparlanmalar haricinde Türk imalat sektörünün 2015'in tamamında daraldığı görülmüyor. İHA

Durgun piyasa şartları ve zayıf talep Eylül'de satın alma faaliyetlerini de olumsuz etkiledi. Türk imalatçıları tarafından satın alınan girdi miktarı son üç ay içerisinde ilk kez azalırken, daralma hızı 2014 yılının Temmuz'undan beri görülen en yüksek düzeye ulaştı.

İHRACAT YÜZDE 20 GERİLEDİ

FED ve Çin VURUYOR!

Uzun bayram tatilinin yanı sıra Çin kaynaklı durgunluk endişeleri, FED'in faiz artışı öncesinde yaşanan tedirginlik ve Avrupa'dan talebin azalması; eylülde ihracatı sert düşürdü. Tatil ve parite etkisi olmasaydı, 1,9 milyar dolar daha fazla ihracat yapılacaktı.

YENİ PAZARLARA AÇILAN TÜRKİYE'NİN İHRACATI: NAMİBYA'YA YÜZDE 1400, FİLDİŞİ SAHİLİ'NE YÜZDE 116, KATAR'A YÜZDE 105 ARTTI

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM), 2015'in eylül ayına ilişkin ihracat verilerini açıkladı. Buna göre, eylül ayında ihracat, bir önceki yılın aynı ayına kıyasla yüzde 19,8 azalarak, 10,6 milyar dolar civarında gerçekleşti. Böylece, Türkiye'nin bu yılın dokuz ayında ihracatı, yüzde 10 düşüşle 106,3 milyar dolara indi. Son 12 aylık ihracat ise, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 7,6 gerileyerek 145,5 milyar dolar oldu. İhracatta yaşanan gerilemede uzun süren bayram tatilinin yanı sıra, Avrupa başta olmak üzere küresel talebin azalması, Çin kaynaklı durgunluk endişeleri ve FED'in yaklaşan faiz artışı öncesinde özellikle gelişen ülkelerde yaşanan tedirginlik etkili oldu. TİM Başkanı Mehmet Büyükekşi, "Eylül ayında ihracatta yaşanan düşüşte bayram tatilinin etkisi büyük. Bu ay resmi olarak 3 iş günü eksik. Parite kaynaklı kayıplar devam ediyor. Bunlar olmasaydı, 1,9 milyar dolar daha

ŞAMPİYON ŞEHİRLER

İLLER	MİLYAR \$
İSTANBUL.....	4.66
BURSA.....	0.96
KOCAELİ.....	0.85
İZMİR.....	0.61
ANKARA.....	0.53

LİDER SEKTÖRLER

MİLYAR \$	
OTOMOTİV.....	1.9
HAZIRGIYIM.....	1.4
KİMYEVİ.....	1.1
ELEKTRİK.....	1.08
ÇELİK.....	1.08

fazla ihracat yapmış olacaktık. Bu yıl dünya ekonomisinde en önemli unsurlardan biri, FED'in yaklaşan faiz artışı... Geldiğimiz noktada gelişen ülkeler yavaşlıyor. Bu ülkelerin döviz rezervleri 1989

EN FAZLA İHRACAT

ÜLKELER	MİLYAR \$
ALMANYA.....	1.10
İNGİLTERE.....	0.78
İRAK.....	0.59
İTALYA.....	0.56
ABD.....	0.53

yılından bu yana ilk defa azalıyor. Gelişen ülke para birimleri zayıfladı, 15 yıl önceki değerlere döndü. Emtia fiyatları, 2002 seviyesine geriledi. Gelişen ülkelere sermaye çıkışı 2009 krizinin üzerine çıktı. Ek olarak Çin'deki yavaşlama endişesi verici. Dolayısıyla dünya mal ticareti geriliyor. Bütün bunlara rağmen ihracatın son çeyrekte itibaren ihracatın miktar bazı toparlanacağına inanıyoruz" diye konuştu. Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci de, "Bu yıl ihracat 158,5 milyar doların altında kalır ancak azalış, yüzde 10'dan çok daha düşük olur" dedi.

İmalatta gerileme sürüyor

Türkiye imalat sanayi satın alma yöneticisi endeksi (PMI), sektörde önceki ay başlayan daralmanın eylül ayında hızlandığını gösterdi. Markit ve **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** tarafından hazırlanan imalat PMI; Eylül'de 49,3'den 48,8'e gerileyerek son beş ayın en düşük değerine indi. Markit Kıdemli Ekonomisti Trevor Balchin, "Yeni siparişler ve imalatla

gerileme yaşanırken, firmaların satın alma faaliyetleri de azaldı. Ancak PMI endeksinin üçüncü çeyrek ortalaması, ilk ve ikinci çeyreklerdeki ortalama değerlerinin üzerinde. Eylül anketi, zayıflayan İrânın girdi maliyetlerinde yükselişe sebep olmak suretiyle enflasyon baskısı oluşturduğu, ancak ihracata da hız kazandırdığını gösterdi" diye konuştu.

Ekonomide 4 kritik gösterge sert düştü

► **TÜRKİYE** sanayisinde bozulma devam ediyor, İstanbul'da koşullar kötüleşti. **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye ve İstanbul İmalat PMI anketlerinin Eylül 2015 ayı sonuçları açıklandı. **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI verisi, eylül ayında eşik değer olan 50.0'ın altında kalarak Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarındaki bozulmanın devam ettiğini gösterdi. Ağustos ayında 49.3 olarak ölçülen PMI, eylül ayında 48.8'e geriledi. Böylelikle PMI, Nisan'dan bu yana karşılaşılan en düşük değerine inmiş oldu. İmalat üretimi, yeni siparişler, yeni ihracat siparişleri ve satın alma faaliyetleri 2015 yılının her ayında daralırken, dört kritik göstergede de Eylül ayında ölçülen düşüş önceki aya kıyasla daha sert oldu.

İstanbul Sanayi Odası: İmalatta bozulma hızlandı

İSTANBUL Sanayi Odası, imalat sektörünün faaliyet koşullarındaki bozulmanın Eylül'de hızlandığını bildirdi.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI), Eylül'de eşik kabul edilen 50,0 değerinin altında kaldı. Bu durum, Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarındaki bozulmanın devam ettiğini gösterdi.

İSO Türkiye PMI, imalat sanayinin kaydettiği performansı sergilemek amacıyla tasar-

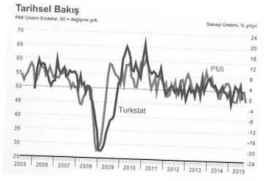
lanmış tek rakamlı, bilesik performans göstergesi. Manşet gösterge; yeni siparişler, fabrika çıkışları, istihdam, tedarikçilerin teslim süresi ve satın alma stokları gibi göstergelerden elde ediliyor. 50,0 değerinin üzerinde ölçülen tüm rakamlar sektörde genel anlamda iyileşme ifade ediyor.

Ağustos ayında 49,3 olarak ölçülen PMI, Eylül'de 48,8'e geriledi. Böylelikle PMI, Nisan'dan bu yana karşılaşılan en düşük değerine inmiş oldu. Mayıs ve Temmuz ayların-

daki kısa soluklu ve geçici toparlanmalar haricinde Türk imalat sektörünün 2015'in tamamında daraldığı görülüyor.

İSO raporuna göre imalat üretimi Nisan'dan beri gözlenen en sert daralmayı gördü, yeni siparişlerdeki düşüş dokuzuncu aya ulaştı. Firmalar satın alma faaliyetlerini, 2014 yılının Temmuz ayından beri en sert hızda yavaşlattı, stoklarını da durgun piyasa koşullarından dolayı azaltmaya devam ettiler. **İSO** raporunda özetle şu vurgular yapıldı:

Türk Lirası'ndaki değer kaybı girdi fiyatları üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturmaya devam etti ve girdi fiyatlarının Eylül ayındaki artışı 2014 yılının Şubat ayından bu yana gözlenen en yüksek artış oldu. Buna bağlı olarak nihai ürün fiyat enflasyonu, son 19 ayın en yüksek değerine ulaştı. Eylül anketinde ortaya çıkan olumlu gelişmeler arasında zayıflayan Türk Lirası'nın da etkisiyle yeni ihracat siparişlerindeki artışın hızlanmış olması ve istihdamdaki ilimli artış bulunuyor.

ISO: Eylül'de daralma hızlandı

TÜRKİYE imalat sanayi satın alma yöneticisi endeksi (PMI) verileri, sektörde önceki ay başlayan daralmanın Eylül ayında hızlandığını gösterdi. PMI verilerine göre, ihracattaki artışa rağmen yeni siparişlerdeki düşüş hızlanırken, enflasyonist baskılar güçlenmeye devam etti. Markit ve **Istanbul Sanayi Odası (ISO)** tarafından hazırlanan imalat PMI, bu yıl Mayıs ve Temmuz dışındaki tüm aylarda, sektörde koşulların zayıfladığına işaret eden 50 düzeyinin altında bir değer aldı. Ağustos'ta 49.3 değerini

alan endeks Eylül'de 48.8'e gerileyerek son beş ayın en düşük değerine indi. PMI verilerine göre üretim Nisan'dan bu yana en sert gerilemeyi kaydederken, yeni siparişlerdeki daralma hız kazanarak dokuzuncu ayına girdi, şirketler satın alma faaliyetlerini yavaşlattı. Buna karşılık ihracat siparişleri güçlenirken, istihdam ılımlı arttı. İmalat sektöründe üretim Temmuz ve Ağustos aylarında neredeyse yatay seyretmiş olsa da Eylül'de 49.9'dan 46.8'e gerileyerek Nisan'dan bu yana en sert daralmayı yaşadı.

48.5 DEĞERİNE GERİLEDİ Türkiye'nin PMI'ı 5 ayın dibine indi

MARKİT ve **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** tarafından hazırlanan imalat PMI, bu yıl Mayıs ve Temmuz hariç tüm aylarda sektörde koşulların zayıfladığına işaret eden 50 düzeyinin altında kaldı. Ağustos'ta 49.3 değerini alan endeks, Eylül'de 48.8'e gerileyerek son 5 ayın en düşük değerine indi. İmalat sektöründe üretim Temmuz ve Ağustos aylarında yatay seyretmiş olsa da Eylül'de 49.9'dan 46.8'e düşerek Nisan'dan bu yana en sert daralmayı kaydetti. Yeni siparişler endeksi 49.6'dan 48.6'ya geriledi. İki alt endeks de 9 aydır daralmaya işaret eden 50 seviyesinin altında yer alıyor.

Sanayide çöküş sinyali

Yeni siparişler azaldı

Sanayide çarkların döndüğünü gösteren en önemli göstergelerden biri de satın alma endeksi. Satın alma işlemlerinin yükselmesi sanayinin çalıştığını gösteriyor. **Istanbul Sanayi Odası** İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi'ne (PMI) göre; İstanbul'daki imalat sanayii satın almaları, Eylül ayında son dokuz aydır olduğu gibi yine eşik değer olan 50.0'nin altında kaldı. Ağustos'ta 48.5 olan veri Eylül'de 48.0'e indi.

Bozulma devam ediyor

Eylül sonuçlarına göre; Türkiye geneli imalat sanayi satın alma verisi de Eylül'de 48.8'de kaldı. Bu veri, Türk imalat sektöründe de bozulmanın sürdüğünü gösterdi. Çalışmadaki en dikkat çekici durum İstanbul imalatçıların yeni siparişlerindeki keskin düşüş. Yeni siparişlerdeki düşüş iş hacmindeki düşüşü de hızlandırdı. Firmalar, bu durumu durgun piyasa ile siyasi ve ekonomik belirsizliğe dayandırıyor.

Istanbul imalat sanayiinde, yeni siparişlerdeki düşüşe bağlı olarak üretim ve satın alma faaliyetleri de düştü.

EN KÖTÜ ÜÇ AY

Endeksi oluşturan ekonomist Trevor Balchin şöyle konuştu: "İstanbul'un imalat sanayi satın alma endeksi, sanayideki bozulmanın devam ettiğine işaret ediyor. 2015 yılının üçüncü üç ayındaki durum, 2009'un ilk üç ayından beri yaşanan en olumsuz üç ay. İmalat üretimi, yeni siparişler, ihracat, satın almalar Eylül'de önceki aya kıyasla çok sert daralma yaşadı. Liradaki zayıf seyir enflasyonun artacağına habercisi."

Ekonomideki belirsizlik ve kur sanayiciyi vurdu

TİSK, ekonomiye olan güvenin zayıflaması nedeniyle, tüketim ve yatırım harcamalarının erteleneceğini, kurlardaki artışın da sanayicileri olumsuz etkilemeye başladığını açıkladı

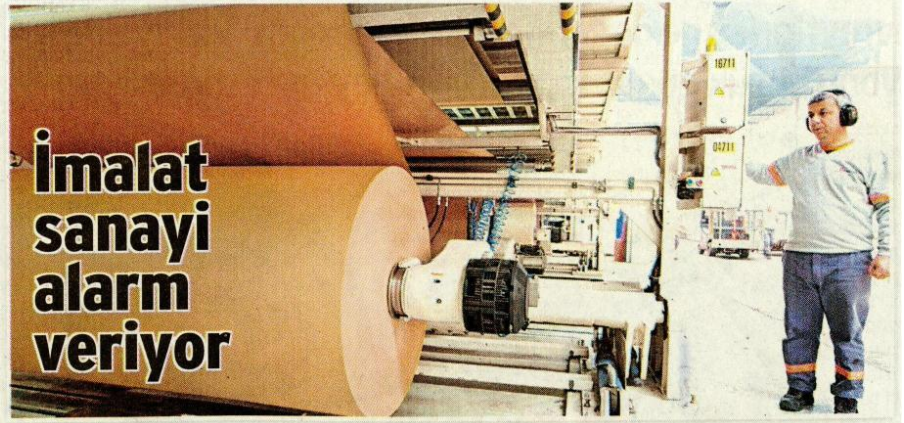
Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'ndan (TİSK) belirsizlik ve kur uyarısı geldi. Patronların sendikası TİSK'in yayımladığı eylül ayı ekonomi bülteninde, ekonomiye olan güvenin zayıflamasının, tüketim ve yatırım harcamalarının ertelenmesine neden olabileceği belirtildi. Bülteninde, "Ekonomik güvenin aşınmasında, yaşanan seçimler ve terör eylemleri de etkili olmuştur" denildi.

ENFLASYON HÂLÂ YÜKSELİYOR

Yaşanan olumsuzluklara rağmen Türkiye'nin büyüme performansını sürdürdüğü vurgulanan bülteninde, buna karşın sanayide dövizin yarattığı aşınmanın sonuçlarının görülmeye başladığı vurgulandı. Bülteninde kur sıkıntısının üçüncü çeyrek büyümesini düşürebileceğine de dikkat çekildi. Mali disiplinin sağlandığı halde, enflasyo-

nun yükselmeye devam ettiği kaydedilen bülteninde, "2015 yılında da hedef enflasyona ulaşamayacağını, ekonomideki belirsizliklerin buna kaynak teşkil edeceğini düşünüyoruz" ifadeleri yer aldı.

Bülteninde şöyle denildi: "Merkez Bankası, parasal sıkılaştırma politikasına devam etmektedir. Buna rağmen hedef enflasyon oranına 2015 yılında da ulaşamayacağı görüşü iyice güçlenmiştir. Bu nedenle enflasyonun kaynağı olarak parasal değişkenlerden çok diğer değişkenlere bakılmalıdır. Bu noktada öne çıkan ilk değişken ise ekonomideki belirsizlikler olarak gösterilebilir. Nitekim ağustos ayında hesaplanan tüm güven endekslerinde düşüş görülmüştür. En yüksek güven kaybı ise aylık bazda yüzde 6.1 ile tüketici güven endeksi ve yüzde 4.6 ile reel kesim güven endeksinde yaşanmıştır." (SÖZCÜ)

TÜRKİYE imalat sanayi satın alma yöneticisi endeksi (PMI) verileri, daralmanın eylül ayında hızlandığını gösterdi.

Markit ve **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** tarafından hazırlanan imalat PMI, bu yıl mayıs ve temmuz dışındaki tüm aylarda, sektörde koşulların zayıfladığını işaret eden 50 düzeyinin altında

bir değer aldı. Ağustosta 49.3 olan endeks eylülde 48.8'e gerileyerek son 5 ayın en düşük seviyesine indi. İmalat sektöründe üretim temmuz ve ağustos aylarında yatay seyretse de eylülde 49.9'dan 46.8'e gerileyerek nisandan bu yana en sert daralma- yı kaydetti. Yeni siparişler endeksi ise 49.6'dan 48.6'ya gerile-

di. İki alt endeks de 9 aydır daralmaya işaret eden 50 seviyesinin altında yer alıyor. Şirketlerin ankete verdikleri cevaplara göre üretim ve yeni siparişlerdeki daralma zayıf piyasa koşulları ile siyasi ve ekonomik belirsizlikten kaynaklanıyor. Kur hareketlerinin yarattığı maliyet ise üretim üzerinde ek baskı yaratıyor.

Sanayide daralma hızlandı

TÜRKİYE imalat sanayi satın alma yöneticisi endeksi (PMI) eylül ayında 48,8'e gerileyerek önceki ay başlayan daralmanın hızlandığına işaret etti. Üretim nisandan bu yana en sert gerilemeyi kaydederken, yeni siparişlerdeki daralma hız kazanarak dokuzuncu aynaya girdi, şirketler satın alma faaliyetlerini yavaşlattı. Markit ve **Istanbul Sanayi Odası (ISO)** tarafından hazırlanan imalat PMI, bu yıl mayıs ve temmuz hariç tüm aylarda sektörde koşulların zayıfladığına işaret eden 50 düzeyinin altında bir değer aldı. Ağustosta 49.3 değerini alan endeks eylülde 48.8'e gerileyerek son beş ayın en düşük değeri aldı. İmalat sektöründe üretim eylülde 49.9'dan 46.8'e gerileyerek nisandan bu yana en sert daralmayı kaydetti.

İmalatta daralma hızlandı

İmalat sanayii satın alma yöneticisi endeksi (PMI) eylül ayında 48.8'e gerileyerek önceki ay başlayan daralmanın hızlandığına işaret etti.

Markit ve **Istanbul Sanayi Odası (İSO)** tarafından hazırlanan satın alma yöneticileri endeksi Nisan ayından bu yana en düşük seviyeye geriledi. Üretim nisandan bu yana en sert gerilemeyi kaydederken, yeni siparişlerdeki daralma hız kazanarak dokuzuncu ayına girdi, şirketler satın alma faaliyetlerini yavaşlattı. Buna karşılık ihracat siparişleri güçlenirken, istihdam ılımlı artış kaydetti. İmalat PMI, bu yıl mayıs ve temmuz hariç tüm aylarda

sektörde koşulların zayıfladığına işaret eden 50 düzeyinin altında bir değer aldı. Ağustos'ta 49.3 değerini alan endeks eylülde 48.8'e gerileyerek son beş ayın en düşük değeri aldı.

Yeni siparişler endeksi ise 49.6'dan 48.6'ya geriledi. İki alt endeks de dokuz aydır daralmaya işaret eden 50 seviyesinin altında yer alıyor. Şirketlerin ankete verdikleri cevaplara göre üretim ve yeni siparişlerdeki daralma zayıf piyasa koşulları ile siyasi ve ekonomik belirsizlikten kaynaklanıyor. Kur hareketlerinin yattığı maliyet ise üretim üzerinde ek baskı yaratıyor.

● **Ekonomi Servisi**

PMI eylülde 48.8'e geriledi

İMALAT sanayi satın alma yöneticisi endeksi (PMI) eylülde 48.8'e geriledi. Markit ve **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** tarafından hazırlanan imalat PMI, bu yıl mayıs ve temmuz hariç tüm aylarda sektörde koşulların zayıfladığına işaret eden 50 düzeyinin altında bir değer aldı. Üretimde gerileme yaşanırken, şirketler satın alma faaliyetlerini yavaşlattı.

İmalat sektörünün koşulları daha da kötüleşti

İSTİHDAMDAKİ ARTIŞ İLİMLİ SEVİYEDE

İhracat siparişleri güçlenirken, istihdam ılımlı arttı. İmalat sektöründe üretim, temmuz ve ağustos aylarında neredeyse yatay seyretmiş olsa da eylülde 49.9'dan 46.8'e gerileyerek nisandan bu yana en sert daralmayı yaşadı.

ISO
Başkanı
Erdal
Bahçivan

Türkiye imalat sanayi satın alma yöneticisi endeksi (PMI) verileri, sektörde önceki ay başlayan daralmanın eylül ayında hızlandığını gösterdi. PMI verilerine göre, ihracattaki artışa rağmen yeni siparişlerdeki düşüş hızlanırken, enflasyonist baskılar güçlenmeye

devam etti. Markit ve **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** tarafından hazırlanan imalat PMI, bu yıl mayıs ve temmuz dışındaki tüm aylarda, sektörde koşulların zayıfladığına işaret eden 50 düzeyinin altında bir değer aldı. Ağustosta 49.3 değerini alan endeks eylülde 48.8'e gerileyerek son beş ayın en düşük değerine indi. PMI verilerine göre, yeni siparişlerdeki daralma hız kazanarak dokuzuncu aya girdi, satın alma faaliyetlerini yavaşlattı.

Bahçivan: Eğitim sistemimiz üretim kültürüne uzak

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan, eğitim sisteminde üretimin yeri ve öneminin artması gerektiğini vurguladı. Bahçivan, "Eğitim sistemimiz bütünsel olarak üretim kültürüne uzak. Orta öğretim kurumlarında ve fakülterde 'üretim ekonomisi' ve 'üretim kültürü' dersi yer almalı." dedi. Bahçivan, İSO Meclisi Eylül ayı toplantısında ayrıca "Toplumun değerler bütününe etkileyecek hukuk, medya, siyaset gibi diğer mecralarda da üretim kültürü teşvik edilmelidir. Bu bağlamda üretim kültürünü konu edinen bir sanayi müzesinin açılması, tematik sergilerin, kısa film yarışmaları gibi etkinliklerin tertiplenmesi gerekmektedir." önerilerinde bulundu. Uşak Üniversitesi'nden Prof. Dr. İskender Pala'nın konuk olduğu, üretim kültürünün tartışıldığı toplantıda Bahçivan, konuya duyarlılık talep etti. İSO Başkanı, dizilerde reel ekonomi ve üretim kültürüne dair iletilerin bulunmadığından da yakındı. Erdal Bahçivan,

ilk 10 ekonomide yer almanın katma değerli, doğaya duyarlı bir üretim ekonomisine bağlı olduğuna değindi. Bahçivan, son dönemde gerileyen tüketicisi, reel sektör ve diğer sektör güven endekslerine

de temas etti. Bu durumu siyasi, ekonomik konular ile teröre bağladı. ABD ve Çin odaklı konuların da endeksi aşağı çektiğini belirten Erdal Bahçivan, şöyle devam etti: "Kimi uluslararası ölçekli firmalar hakkında yayımlanan haberlerin yarattığı iflas kaygıları da finans alanında kısa süreli şoklara neden olarak, dolaylı yoldan global ekonomi ile ilgili güven sarsıcı etki yaratıyor." (CİHAN)

İmalat sanayinden bir kötü haber daha

Türkiye imalat sanayi satın alma yöneticisi endeksi (PMI) verileri, sektörde önceki ay başlayan daralmanın Eylül ayında hızlandığını gösterdi. PMI verilerine göre, ihracattaki artışa rağmen yeni siparişlerdeki düşüş hızlanırken, enflasyonist baskılar güçlenmeye devam etti.

Markit ve **Istanbul Sanayi Odası (ISO)** tarafından hazırlanan imalat PMI, bu yıl Mayıs ve Temmuz dışındaki tüm aylarda, sektörde koşulların zayıfladığına işaret eden 50 düzeyinin altında bir değer aldı. Ağustos'ta 49.3 değerini alan endeks Eylül'de 48.8'e gerileyerek son beş ayın en düşük değerine indi.

Markit Kıdemli Ekonomisti Trevor Balchin, **Istanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI anketi hakkında yaptığı değerlendirmede, "Türkiye imalat sanayi sektörü Eylül ayında da daralmaya devam etti" dedi ve ekledi: "Yeni siparişler ve imalat üretiminde Ağustos'taki düşüşe kıyasla daha sert gerileme yaşanırken firmaların satın alma faaliyetleri de azaldı. Ancak PMI endeksinin üçüncü çeyrek ortalaması ilk ve ikinci çeyreklerdeki ortalama değerlerinin üzerinde bulunuyor. Eylül anketi, zayıflayan liranın girdi maliyetlerinde yükselişe neden olmak suretiyle enflasyon baskısı yarattığı ancak ihracata da hız kazandırdığını gösterdi."

PMI verilerine göre, üretim Nisan'dan bu yana en sert gerilemeyi kaydederken, yeni siparişlerdeki daralma hız kazanarak dokuzuncu ayına girdi, şirketler satın alma faaliyetlerini yavaşlattı. Buna karşılık ihracat siparişleri güçlenirken, istihdam ılımlı arttı.

İmalat sektöründe üretim Temmuz ve Ağustos aylarında neredeyse yatay seyretmiş olsa da Eylül'de 49.9'dan 46.8'e gerileyerek Nisan'dan bu yana en sert daralmayı yaşadı. Yeni siparişler endeksi ise 49.6'dan 48.6'ya geriledi. İki alt endeks de dokuz aydır daralmaya işaret eden 50 seviyesinin altında yer alıyor. Şirketlerin ankete verdikleri cevaplara göre üretim ve yeni siparişlerdeki daralma zayıf piyasa koşulları ile siyasi ve ekonomik belirsizlikten kaynaklanıyor. Kur hareketlerinin yarattığı maliyet ise üretim üzerinde ek baskı yaratıyor.

Yeni siparişlerdeki daralmaya karşılık ihracat siparişleri Eylül ayında büyümeyi sürdürdü. Ağustos'ta 50.4 değerini alan ihracat siparişleri alt endeksi 51.6'ya yükseldi. Endeks tarihsel ortalamasının altında kalsa da Nisan'dan bu yana en yüksek değeri alırken, şirketler yükselişi yeni müşteriler ve TL'nin değer kaybına bağladı.